

Příloha k čestnému prohlášení investora stavby týkající se veřejné podpory

Právní úprava veřejné podpory na úrovni EU má především zabránit tomu, aby členské státy zvýhodňovaly některé (své) podniky na vnitřním trhu na úkor jiných. Evropská právní úprava pokládá veřejné podpory za obecně nežádoucí a neslučitelné s vnitřním trhem, a proto jsou veřejné podpory, až na výjimky, právem EU zakázány.

Pojem veřejné podpory je definován v článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen "SFEU"), jenž stanoví: *"Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak."*

Obsah pojmu veřejné podpory byl pro praktické použití uvedené definice vymezen zejména v rozhodovací praxi Evropské komise (dále jen "Komise") a Soudního dvora Evropské unie (dále jen "ESD").

Vnitrostátní úprava veřejné podpory, jež navazuje na obecně závaznou a přímo účinnou úpravu obsaženou v SFEU a navazujících nařízeních, je obsažena především v zákoně č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje (dále jen "Zákon") ve znění pozdějších předpisů.

Pojem veřejné podpory zahrnuje **následující čtyři definiční znaky**, jež musí být kumulativně splněny.

- 1. podpora je poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků**
- 2. podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní**
- 3. je ovlivněn obchod mezi členskými státy a**
- 4. je narušena nebo hrozí narušení soutěže**

Princip neslučitelnosti veřejných podpor s vnitřním trhem je korigován výjimkami, na jejichž základě lze považovat určité případy veřejných podpor (tj. podpor naplňujících veškeré výše uvedené definiční znaky) za slučitelné s vnitřním trhem. Výjimky zakotvené v právu EU lze klasifikovat následovně:

- obecné výjimky (čl. 107 odst. 2 SFEU),
- individuální výjimky (čl. 107 odst. 3 SFEU),
- blokové výjimky (obecné nařízení o blokových výjimkách) a
- výjimky stanovené Radou (čl. 108 odst. 2 pododst. 3 SFEU).

Zatímco veřejné podpory spadající do blokových výjimek mohou jejich poskytovatelé poskytovat v zásadě bez schválení Komisí, vyžaduje aplikace obecné či individuální

výjimky předchozí souhlasné rozhodnutí Komise vydané v notifikačním řízení podle čl. 108 SFEU. Mezi výše uvedené výjimky nelze zahrnout tzv. podporu „de minimis“ (podpora malého rozsahu), tj. podporu, jejíž výše ve vztahu k jednomu podniku (ve výše *uvedeném* smyslu) nepřesáhne v kterémkoli tříletém období určitý limit. Tato podpora není považována za „veřejnou podporu“, neboť se má vzhledem k její nízké částce za to, že nenaplnuje poslední dva znaky definice veřejné podpory, tedy neměla by ovlivnit obchod a narušit veřejnou soutěž mezi členskými státy.

V současné době probíhá veřejná konzultace k Návrhu sdělení Komise o pojmu státní podpory podle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie, kterou zahájila Evropská komise. Konzultovaný materiál je součástí modernizace pravidel pro veřejnou podporu. Cílem materiálu je poskytnout bližší objasnění klíčových pojmů ve vztahu k veřejné podpoře zakotvené v článku 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

K určení, zda konkrétní opatření představuje veřejnou podporu tedy je, vzhledem k výše uvedenému, nutné posoudit a zodpovědět všechny níže uvedené otázky, resp. znaky, jež definují veřejnou podporu. **Pouze v případě, kdy je odpověď na všechny tyto otázky (znaky) kladná, je pravděpodobné, že opatření představuje veřejnou podporu.** Následně je nutné vyhodnotit, zdali nelze veřejnou podporu vyloučit s ohledem na aplikaci některé z výjimek, či pravidla „de minimis“.

Mezi nejčastější formy veřejné podpory můžeme zařadit následující:

Přímé dotace, státní záruky, daňové úlevy, privatizace za zvýhodněnou cenu, navyšování základního kapitálu, úvěry, půjčky a promíjení plateb sociálního a zdravotního pojištění.

Posouzení případné veřejné podpory v rámci investiční akce

Rekonstrukce mostu km 1,279 trati Tábor - Bechyně

Správa železnic, státní organizace v rámci předkládaného záměru projektu posuzuje, zdali projekt v sobě zahrnuje či nezahrnuje zakázanou veřejnou podporu, neboť žádný projekt financovaný z veřejných zdrojů v sobě zahrnovat zakázanou veřejnou podporu nesmí. Stejně tak tomu bylo i v daném případě u výše uvedené investiční akce.

1. Je podpora poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků?

ANO

 Státní podporu ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU mohou představovat pouze výhody poskytnuté přímo nebo nepřímo ze státních prostředků. Státní prostředky představují veškeré zdroje veřejného sektoru, včetně prostředků působících pod úrovní států (decentralizovaných, regionálních nebo jiných) a za určitých okolností zdroje soukromých subjektů. Základním předpokladem pro naplnění tohoto definičního znaku je ovlivnění veřejných rozpočtů, přitom není rozhodující, zda jsou veřejné rozpočty ovlivněny přímo (vydáním finančních prostředků) či nepřímo (nerozšířením jejich příjmové stránky, ke kterému by za normálních okolností došlo). Za veřejné prostředky se považují i fondy, které jsou kontrolovány orgány veřejné správy.

2. Zvýhodňuje podpora určité podniky nebo určité odvětví podnikání a je selektivní?

 NE

 Výhoda / zvýhodnění: Zvýhodněním ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU je jakákoli hospodářská výhoda, kterou by podnik za běžných tržních podmínek (tj. bez zásahu státu) nezískal. Pokud se v důsledku státního zásahu zlepší finanční situace podniku, jedná se o zvýhodnění. **Za účelem posouzení této záležitosti by měla být finanční situace podniku po provedení opatření porovnána s jeho finanční situací v případě, že by opatření nebylo zavedeno.** Ke zvýhodnění dochází už tehdy, kdy podpora snižuje náklady, které by musel příjemce za běžného fungování nést ze svého rozpočtu. Právní řád Unie je však neutrální, pokud jde o úpravu vlastnictví, a v žádném případě jím není dotčeno právo členských států jednat jako hospodářské subjekty. **Hospodářské transakce prováděné veřejnoprávním subjektem nebo veřejným podnikem neposkytují jeho protějšku výhodu, a tudíž nepředstavují státní podporu, jsou-li prováděny v souladu s běžnými tržními podmínkami.** Rozhodující je, zda orgány veřejné moci jednaly stejně, jak by v podobné situaci jednal subjekt v tržním hospodářství.

 Podnik: Podle ustálené judikatury Soudního dvora jsou podniky vymezeny jako subjekty, které vykonávají hospodářskou činnost, bez ohledu na jejich právní postavení a způsob jejich financování. Označení konkrétního subjektu za podnik proto závisí zcela na povaze jeho činnosti. V českém právním prostředí je tedy podnikem jakákoliv fyzická nebo právnická osoba, jakékoliv sdružení nebo seskupení osob bez právní subjektivity, jakož i každý veřejný orgán, buď se samostatnou právní subjektivitou, nebo spadající pod orgán veřejné moci, který takovou samostatnou právní subjektivitu má. Podstatná je provozovaná činnost podniku, zda jí lze považovat za ekonomickou či nikoliv. Ekonomickou činností se v souladu s rozhodovací praxí rozumí nabízení zboží a/nebo služeb na trhu. Ani neziskovost v konkrétním případě nehraje zásadní roli.

 Selektivita: Selektivní opatření je takové, které není aplikováno vůči všem podnikům na trhu stejně a nelze jej tedy označit za obecné opatření.

3. Je narušena nebo hrozí narušení soutěže?

 NE

 Má se za to, že opatření provedené státem narušuje nebo může narušit hospodářskou soutěž, pokud může posílit soutěžní postavení příjemce ve vztahu k podnikům, s nimiž soutěží. Postačuje, pokud podpora tomuto podniku umožňuje udržet si silnější soutěžní postavení, než by měl v případě, že by podpora poskytnuta nebyla.

 Definice státní podpory nevyžaduje, aby bylo narušení hospodářské soutěže nebo ovlivnění obchodu významné nebo podstatné. Skutečnost, že částka podpory je nízká nebo že podnik, který je příjemcem podpory, je malý, sama o sobě nevylučuje narušení hospodářské soutěže nebo možnost tohoto narušení, pokud však pravděpodobnost tohoto narušení není pouze hypotetická.

4. Je ovlivněn obchod mezi členskými státy?

 NE

- ✚ Obvykle se předpokládá, že výhoda poskytnutá určitému podniku, který působí na trhu, jenž je otevřen hospodářské soutěži, narušuje hospodářskou soutěž a může rovněž ovlivnit obchod mezi členskými státy. Pokud finanční podpora poskytnutá státem nebo ze státních prostředků posiluje postavení podniku vůči jiným konkurenčním podnikům v rámci obchodu uvnitř Společenství, musí být tento obchod považován za ovlivněný danou podporou.
- ✚ Není stanovena žádná hranice, kdy již konkrétní opatření ovlivňuje obchod mezi členskými státy. Z judikatury však vyplývá, že i malá částky či malá velikost příjemce veřejné podpory může ovlivnit trh mezi členskými státy.
- ✚ Obchod mezi členskými státy může ovlivnit i veřejná dotace poskytnutá podniku, který poskytuje pouze místní nebo regionální služby a neposkytuje služby mimo svůj stát původu, pokud by tyto služby mohly poskytovat podniky z jiných členských států (i s ohledem na právo usazování) a tato možnost není pouze hypotetická. Pokud například určitý členský stát poskytne určitému podniku veřejnou dotaci na poskytování dopravních služeb, může zůstat nabídka těchto služeb kvůli dotaci zachována nebo se zvýšit, což má za následek, že podniky usazené v jiných členských státech mají menší možnost poskytovat dopravní služby na trhu v tomto členském státě

Závěr

Vzhledem k výše uvedenému je SSZ přesvědčena, že v případě realizace stavby „Rekonstrukce mostu km 1,279 trati Tábor - Bechyně“ se o (zakázanou) veřejnou podporu nemůže jednat, neboť nebylo naplněno základní pravidlo, tedy nebyly splněny všechny čtyři definiční znaky pro veřejnou podporu.

V Plzni dne 13. 10. 2020

Ing. Radim Brejcha, Ph.D.
náměstek ředitele OJ pro techniku – oblast Plzeň
Stavební správa západ